1938 ий
12
АПРЭЛЬ
№ 32 (416)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эллаеэ пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвезэ коммунист

ВЛКСМ
Маробком
дэн
Горком
орган

МОЛОДЬОЖ ВЭРЧ ТЫРШЫМАН

Тачысэ номырэш ВЛКСМ Цэнтральный Комитэтыш молодьож дэч пурышо кок письмам да ВЛКСМ Цэнтральный Комитэтын вашмутышм пэчатлэна. Тидэ кок письмаштэ комсомол организацийын пашажэ да ситыдымашыжэ нэргэн пэш раш ончыктэн пумо. Тидэ нӧлталмэ вопрос - шамыч пэш кугу политичэский да общэствэннэ значэнийан улыт. Сандэнэ ВЛКСМ Цэнтральный Комитэт тидэ письмалан вашэш мутым пэчать коч опубликоватлаш кӱлэшлан шотлэн.

Самырык пашазэ-стахановэц Комаров йолташ, комсорглан сайлымэк, уло кумылжо дэнэ комсомол пашашкэ сайэмдаш, молодьож дэнэ пашам ышташ пижын. Тудо шкэ Лэнин произвэдэньэ гыч тунэмаш тӱҥалын, газэтым, художэствэннэ книгам лудын, молодьожлан умландарэн, моло йолташыжэ-шамычлан тунэмаш полшэн шогэн. Комаров йолташ комсомол радамыш у гыч толшо типичный самырык комсомол актив лийын шога. Тудо шкэнжын пашажэ дэн молодьож коклаштэ авторитэтым налын.

Но вэрысэ комсомол организацийын руководитэльшамычышт заводысо ВЛКСМ комитэтын сэкрэтарьжэ Вэдэрников дэн ВЛКСМ райком бӱро члэн Трапэзников йолташмыт самырык комсомол актив Комаров йолташлан полшымо олмэш „тый болтун улат“ манын чын корно гыч кораҥдаш вэлэ тӧчэныт.

Тугакак Буда-Кошэльовский ВЛКСМ райком сэкрэтарь Тур йолташат комсомолыш пураш шонышо, Карпухин В., Афанасьэнко Н., Афанасьэнко А., Абрамэнко Ж. йолташмытлан комсомолыш пурташ полшымо олмэш нуным ӧрдыжкӧ шӱкалын, чараклаш вэлэ тӧчэныт.

Тыгай факт мэмнан рэспублик комсомол организацийыштат уло. У Торйал ВЛКСМ райкомышто 1937 ий IV квартал дэч 1938 ийын I кварталыштэ колхозный комсомолэц 16 йэнглан шагалэмын вэлэ. Колхоз пэлэн у гыч ик комсомол организацийымат организоватлэн огытыл. Политучобо тунэммаш район мучко начар шындымэ. Тидэ ВЛКСМ райком сэкрэтарь Чэгайэв йолташын кабинэт гыч лэктэ „вуйлатэн“, засэдатлэн шинчымыжым да колхоз молодьожлан дэч кӱрылтмыжым ончыкта.

Шэрнур район кӧргыштӧ альэ йатыр колхозлаштэ комсомол организаций укэ. ВЛКСМ райком сэкрэтарь Пэкпайэв йолташ колхозлашкэ пэш шагал лэктын, тидын дэнэ молодьожын илышыжым, йодышыжым, палыдэ ила.

Тидэ пэчэтлымэ кок письмам да ВЛКСМ ЦК вашмутым кажнэ комсомол организацийлаштэ кызытак лончылаш тӱҥалман. Погынымаштэ большэвик самокритик дэн критикым кумдан шарэн, комсомолын пашаштыжэ улшо ситыдымашым тӱжвак луктын, комсомол пашам пэнгыдэмдаш, нэсоюзный молодьож коклаштэ пашам йоршын сайэмдаш пижман.

СССР оборонно пэнгыдэмдымэ зайомын подписчик-шамычлан облигацийым пуэдымаш

Апрэльын кокымшо пэлыштыжэ пашазэ дэн служашо-шамыч СССРоборонно пэнгыдэмдымэ зайомлан шкэ подпискышт почэш пытартыш взносым тӱлат. Пытартыш взносым тӱлымэк прэдприйатьэ дэн учрэждэньэ бухгалтэрий-шамыч подписчик-шамычлан подпискэ годым ончыктымо акашан облигацийым пуаш обязан улыт.

Шкэ паша ыштымэ вэрыштым вашталтышэ да подпискэ ыштымэ вэрыштэ облигацийым налдымэ йэншамыч 20 май мартэ облигацийым зайомлан подпискэ ыштымэ прэдприйатьын бухгалтэрийыштыжэ йодшаш альэ облигацийым почто дэнэ колташлан шкэ адрэсыштым увэртарышаш улыт.

Колхозник дэн йэдиноличник - крэсаньык - шамычлан облигацийым йал совэт-шамыч пытартыш взнос тӱлымэкышт, но 1938 ий 1 май дэч вараш коддэ пуат.

Налдымэ облигаций - шамыч, подписчик-шамычлан облигаций номырым закрэпитлыдэ, сбэрэгатэльнэ кассыш пуалтыт. Шкэ облигацийыштым кидышкэ налдымэ йэн шамыч тиражыштэ участвоватлэн огыт кэрт.

1938 ийыштэ СССР оборонно пэнгыдэмдымэ зайомын ныл тиражшэ лийэш. Пэрвой тираж 5 майыштэ Минскэш, кокымшо 11 ийульышто—Сталинскэш, кумышо—11 сэнтьабрьыштэ Одэссэш, нылымшэ—11 дэкабрьыштэ Рäзаньэш.

Тугак Наркомфин тэний кокымшо вичийаш (нылымшэ ий лукмо) зайомын тиражшэ кунам лийшашым пэнгыдэмдэн: 7-шэ тираж Озанэш 17 майыштэ, 8-шэ тираж 17 августышто Свэрдловскэш, 9-шэ тираж 17 нойабрьыштэ Ташкэнтэш лийэш.

КОМСОРГ КОМАРОВ П. П. ЙОЛТАШЫН ВЛКСМ ЦК-ш ПИСЬМАЖЭ

Косарэв йолташ, возаш йодам, кузэ пэрвичный организацийым чын вуйлаташ кӱлэш. 20 ийуньышто стахановэц улмэмлан цэхысэ пэрвичный организаций мыйым комсорглан сайлэн, но мыйын политичэский образованьэм йоршынак укэ ыльэ. Сэминар дэн курс - шамычым нигуштат пытарэн омыл. Но мый вигак умлышым, мыйын ончылно почотно отвэтствэннэ задачэ шога—молодьожым воспитатлаш. Пэрвой кэчэ гычак художэствэнэ литэратурым лудаш пижым, тудын мӧнгӧ, кнагам лудын пытарымэк, молодьожлан чыла сӧралыжэ нэргэн каласкалаш вашкэнам. Мэ пырльа Тэндан „Сталинский Конституций дэн Совэтский молодьож“ кнагам лудна. Тидлэч вара рвэзэ-шамыч шкак лудаш тӱҥальыч.

СССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмэ годым мыйым 83 №-ан избиратэльный участкыш комсорглан сайлэныт, тушто мыйын комсомолэц-шамыч да мый шкэат пашам ыштэн улына. Участкыштэ мый избиратэльный законым умылтарэнам, избиратэль-шамыч дэчын шуко вопрос-шамыч пурэныт, нунылан мый кокымшо кэчылан вашмутым пуэдэнам, садланак млаэм сутка мучко паша ышташ логалын. Шкэ пашамым сай шуктэн шогэнам.

Сайлымаш дэч вара политучобын состойаньыжэ нэргэн мыйым комсомол комитэтыштэ колыштыныт. Тудо жапыштэ политучобыш чыла комсомолэц-шамыч коштын огытылат, мыйын комитэтыштэ пэнгыдын вурсэныт, но конкрэтнэ указанийым пуэн огытыл. Тиддэч вара мый цэхысэ комсомол погынымашым погэнам да политичэский йамдылалтмаш нэргэн вопросым шындэнам. Шуко комсомолэц-шамыч прэнийыштэ выступатлэныт, мэмнан учэбник укэ, да пропагандист-шамычат начар йамдылалтыт, садлан заньатийыштэ мэ нимом огына умло, манын ойлэныт.

5 кэчэ гыч мыйым заводский комсомол погынымашкэ колыштыч, тушто мый шкэнан комсомолэц-шамычын выступлэнийышт почэш пропагандист-шамычын начар йамдылалтмышт нэргэн, учэбник нэргэн каласышым да тыштэ мэмнан заводской организацийыштэ шуко литэратур, Лэнинын трудшо шамыч улмо нэргэн йэшарышым. Лэнинын 1-ой том сочинэньыжым лудам, Лэнинын эшэ 30 томым лудаш шонэм манын ойлэнам, адак политучобылан Лэнин дэн Сталинын трудшыт почэш йамдылалташ рэкомэндоватлэнам. Мыйын выступлэньэм дэч вара мыйым комитэт члэн Иванов, комитэт сэкрэтарь Вэдэрников, райком бӱро члэн Трапэзников пэш чот критиковатлэныт. Нуно шкэ выступлэнийыштыт, мый Лэнинын чыла 30 томым лудаш тӱҥалам гын, мыйын вуйэм чалэмэш да чараҥэш, манын ойлышт.

Но мый тидлан сырэн омыл, Лэнинын трудшым лудын да молодьожлан каласкалэн шогэнам.

Мыйым молодьож колыштын да чыла том дэнат шуко вопросым пуэдэн, тиддэч вара Лэнинын трудыштыжо да Лэнин—Сталинын трэхтомникыштэ вашмут-шамычым йӱд дэнэ кычалынам. Но мый молодьож, тугак цэхысэ пашазэ-шамыч дэнэ ваш лиймаштэ нунын кажныштын ондак пумо вопросыштлан да газэт гыч мом лудмэм кӱчык выдэржкым сообщитлаш мондэн омыл. Вопрос-шамыч политичэски гына огыл, но быт шотыштат пуэдалтыныт. Пашадар нэргэн пуалтшэ вопрос-шамычлан заводский организаций дэнэ пашадар нэргэн, квартир нэргэн, спэцодэждэ нэргэн да моло нэргэнат кутырэн налын, кэч кунамат аккуратнэ вашмутым пуэдэнам. Тидын дэнэ мыйын комсомол организаций 5 йэн гыч 17 йэн мартэн кушкын. Мыйын комсомолэц-шамычэм политучобыш коштыт, общэствэннэ илышыштэ участвоватлаш тӱҥалыныт.

Дэкабрьыштэ мыйын нылкомсомолэцым завод дэч кум киломэтр коклаштэ 2-шо участкыш илаш колтэныт, тидын дэнэ нинэ комсомолэц-шамыч политучобыш коштмым чарнэныт. Нуно млаэм ойлат: „Мэмнан завод дэк лишкырак, вэс сэмынжэ комсомольский пӧртыш, кудо завод пэлэн уло, кондэда гын, тунам мэмнан политучобыш кошташ возможность лийэш“. Мый тидэ вопросым комитэт ончылан шуко гана шындэнам, но млаэм полышым пуэн огытыл. Садлан мый комсомол райком плэнумышто выступатлэнам, комитэт млаэм комсомолэц-шамычым комсомольский пӧртыш кусараш полшэн огыл, тугак комсомолка—красноармэйэцын ватыжлан Овчинниковалан квартирым муын пуаш полшэн огыл, а полыш олмэш вурсэдал эртара, тидэ политучобылан энгэкым ышта, манын каласэнам. Тидын мӧнгӧ райком бӱро члэн Трапэзников выступатлэн да, тыгэ ойлэн: „млана политичэский образованьэ дэнэ заниматлаш кӱлэш, а квартир нэргэн вопрос дэнэ огыл. А Комаров, тудо тыгэ ойла гын, то тудо болтун“.

Сэраш йодам Косарэв йолташ:

1. Комсомолэц - шамычын бытовой условийышт, пашадар нэргэн вопрос дэнэ заниматлаш кӱлэш альэ ок кӱл?

2. Лэнинын трудшым лудаш кӱлэш альэ ок кӱл?

3. Трапэзников мыйым болтун манын чын альэ чын огыл лӱмдэн.

Млаэм пэш обиднэ, садлан сэрэн колташ йодам.

Мыйын адрэс: Пэрмь ола, Каганович лӱм кӱртньӧ корно, 100 № разйэзд, Сэргэ Орджоникидзэ лӱм завод, Кислотный супэрцэх, комсорг Комаров Пэтр Павловичлан.

Сэрго Орджоникидзэ лӱмэш (Пэрмь ола) заводысо комсоргык—Пэтр Павлович Комаров йолташын письмажлан ВЛКСМ ЦК-н вашмутшо

Комаров йолташ!

Мэ Тэндан письмам налын улына. Тэ йодыда: кузэ чынжым пэрвичный ВЛКСМ организацийым вуйлаташ?

Тыгай вопрос комсомолын шуко активный пашайэныштым волноватла. Очиный, вэрлаштэ тидэ вопрослан нуно вашмутым эрэак огыт нал.

Тэ возэда, тэндан организацийда кугу огыл—чылажат 17 йэн вэлэ. Но тидэ Лэнинский „комсомолын—кугу коллэктивын изи ужашыжэ улэш, тудын ончылно ВЛКСМ ончылно шогышо задачэ-шамычак шогат.

Кок лу ий нарэ ончыч, мэмнан вэликий туныктышына В. И. Лэнин комсомолын основной задачыжым опрэдэлитлэн. Тудо тидым кок мут дэнэ каласэн—коммунизмлан тунэмаш. Коммунизмлан тунэмаш—тидэ айдэмын погымо чыла пойанлыкшын знаньыжэ дэнэ овладэватлымаш, тидэ шкэ тэорэтичэский обучэнийым коммунистичэский общэствым ыштымаштэ практичэский участвоватлымаштэ кӱрылтдэ кылтэн шогымаш улэш.

Российский Коммунистичэский Молодьож Ушэмын (УМБАКЫЖЭ 2-шэ МОГЫРЫШТО).

СЭРГО ОРДЖОНИКИДЗЭ ЛӰМЭШ (ПЭРМЬ ОЛА) ЗАВОДЫСО КОМСОРГЫН — ПЭТР ПАВЛОВИЧ КОМАРОВ ЙОЛТАШЫН ПИСЬМАЖЛАН ВЛКСМ ЦК-н ВАШМУТШО

УМБАКЫЖЭ

(тунам тыгэ мэмнан организаций маналтын) III-шо сйэздын дэлэгатшэ-шамыч дэкэ, Российысэ чыла шэмэр калыкын молодьожшо дэкэ обращатлымыжла Лэнин ойлэн: „Молодьож ушэмын члэнжэ-шамыч лийаш —пашам тыгэ нангайашэшым ончыкта: шкэ пашам, шкэ вийым общий пашашкэ пуаш. Тэвэ коммунистичэский воспитаньэ тыштэ шога. Тыгай пашаштэ гына рвэзэ йэҥ альэ ӱдыр чын коммунистыш савырна. Тудо условийыштэ гына, тидэ пашашт дэнэ нуно практичэский ончык каймашым ыштэн шуктат гын, нуно коммунист лийыт".

Лэнинын пашажым вэрын шуктэн шогышо чыла шэмэр калыкын вэликий туныктышыжо И. В. Сталин 1928 ийыштэ комсомолын VIII-шэ Всэсойузный сйэздыштэ выступатлымыжла, ойлэн:

„... Мэмнан очылно крэпость шога. Тудо, тидэ крэпость знанийын пэш шуко отрасльжэ-шамычан науко маналтэш. Тидэ крэпостым млайна кузэ гынат налман. Молодьож у илышым ыштыш лийнэжэ гын, тошто гвардийын чын алмашты-шыжэ лийнэжэ гын, тидэ крэпостым тудлан налман...

Науко дэнэ овладэтлаш, знаньын чыла отраслыж дэнт большэвик - спэциалист у кадр-шамычым таптэн лукташ, тунэмаш, тунэмаш пэш упорно тунэмаш—тыгай кызыт задачэ. Рэвольуционный молодьожын наукыш походшо— тэвэ мо кызыт, йолташ-шамыч, млайна кӱлэш".

Лэнин дэн Сталинын тидэ указанийжэ гыч ВЛКСМ программэ дэн устав лэктын шогат. ВЛКСМ программын ончыктымо задачыжэ кумда: туштo комсомолын молодьож дэнэ политичэский воспитаньэ да образоваңьэ областьыштэ паша ыштымэ нэргэн, школлаштэ да йоча-шамыч коклаштэ паша ыштымэ нэргэн, молодьожын физичэский вийандымэ областьыштo, социалистичэский строитэльствышкэ участвоватлымэ, социалистичэский родиным аралымэ нэргэн ойлалтэш.

Тэ, Комаров йолташ, йодын кэртыда: кузэ комсомолын тидэ кугу задачыжым шкэ пэрвичный организацийыштэ шукташ? Молодьожым воспитатлымаштэ практичэски мом ышташ?

Тланда, общий рэцэптым, чыла вэрэат кэлшышым, нигбат ок пу, да тудо огэшат кӱл. Шуко вэрласэ условий дэч зависитла. Примэрлан политичэский образоваңьэ областьыш налына. Тыланэт цэхысэ комсомольский организаторлан, тидым шуктыман: комсомолэц-шамыч политичэский школлашкэ да кружоклаштэ тунэмышт, политичэский кнагам, газэтым лудышт, тэкущий политикым, тулэч молымат палэн шогышт. Письма гыч койэш, Тэ тидэ пашаш пижын улыда, тӱҥалыныда эн кушкылго гыч: молодьожым погэн, шогэныда, нуңын дэн пырльа политичэский дэн художэствэнный кнагам лудында, нунылан тэкущий политик нэргэн, газэтыштэ мо нэргэн возалтын каласкалэныда, молодьожым интэрэсоватлышэ вопрос-шамылан вашмутым пуэныда.

Пашам тыгак ышташ кӱлэш. Тэ пайдалэ да кӱлэшан пашам ыштэныда.

Но лудмаш да посна бэсэдэ-шамыч дэнэ гына ограничиватлалташ огэш лий. Мэмнан задачэ эн ончычак тыштэ лийэш: комсомолэц-шамычым идэйнэ вооружитлаш, нуно родинэ ончылнышо обязанностьыштым умылышт, нуно окружайущий обстановкышто разбиратлышт да кушто тушман да кушто таҥ, ужын кэртышт. Комсомолэц да молодьож-шамычлан политкружоклаштэ да политшколлаштэ эрэак заньатийыштым организоватлаш. Вот тыштэ письмада гыч палэ, пашада тэндан начар шога. Тэ учэбник-шамыч шагал манын жалобатлэда, нылкомсомолэц-шамыч, завод дэч кум километр ӧрдыштӧ илатат, политичэский заньатийыш коштмашым чарнэныт манын каласкалэда.

Учэбник укэ гын, чынак, молодьожын политичэский образоваңьэ пашаштэ кугу мэшанчык. Тидэ мэшанчык вашкэ пытаралтэш—учэбник-шамыч вашкэ лэктыт. Но кызытат вэт шуко книга-шамыч улыт, кудын дэнэ тунэмаш кӱлэш. Нунын коклаштэ „Наша родина", „СССР и страны капитализма" улыт. Мо тидэ книга-шамыч дэнэ заниматлаш мэшаэ? Нуно куштылгын да йамдылалтдымэ йэҥлан умлаш лийымын возалтыныт.

Мӱндырнӧ илымэ причин дэнэ тунэмаш коштмашым чарнышэ комсомолэц - шамыч дэнэ кэлшаш огэш лий. Большэвик-шамыч кэч могай условийыштат тунэмаш моштат; граждан сар жапыштат, винтовкым кид гыч кудалтыдэ, бойын жапшэ коклаштэ книгашкэ ончэн тунэмыныт. А тэндан мӱндыр расстойаньэ сэҥэн кэртыдымэ прэпятствий лийын. Политичэский учобым цэхыштэ вэлэ огыл, но общэжитьыштат, кружок дэн школлаштэ вэлэ огыл, но самообразоваңьэ шот дэнат организоватлыман. Тэндан обязанность—чыла комсомолэц-шамыч сайын тунэмышт, нуно шкэ политичэский литэратурым лудышт, тидым тыланда шуктыман.

—Ну, умбакыжэ, Тэ йодыда, мо дэнэ млайнэм эша заниматлыман?

Цэхысэ комсомольский организатырлан молодьожын общий образованийжэ нэргэн тыршыман. Комаров йолташ, комсомолэцшамычын грамотность да культурностьым нӧлталмаш кышт вниманьым утарак ончалаш тэмлэна. Ыльэ жап, кунам йужо комсомолэц да адак активист - шамычат шкэ нэграмотностьышт дэнэ моктанэныт, шкэ онгыштыш кырэныт да зайавитлэныт: вот мэ могай чын пролэтарий улына, дробымат огына палэ. Нуно шкэ нэграмотностьыштым да нэвэжэствыштым пролэтарский происхождэнийын призназкшылан шотлылыныт.

Нэграмотность дэн нэкультурность—комсомолэцлан намыс. Грамотный да культурный лийаш тыршыдымэ комсомолэц—социализмын нимолан йӧрдымӧ строитэльжэ.

Тэндан районыштo, альэ заводыштыда кыдалаш образоваңьын школ уло гын, кыдалаш образованьым налдымэ комсомолэц-шамыч туштo тунэмаш тӱҥалшышт вэрч тыршыза. Школда укэ гын, вэрласэ - организаций полшымо дэнэ тудым ыштыза.

Тэргыза, могай тэхничэский знанийым кажнэ комсомолэц овладэватлэ; производствэнный квалификацийым налаш нунылан полшыза. Молодьожлан полшашлан тӱрлӧ тэхничэский кружок - шамычым ыштыза.

Комсомол организаций прэдприйатийын, колхозын, совхозын хозяйствэнный илышыж дэч ӧрдыштӧ шогэн огэш кэрт. Производствэнный план тэмымаш вэрч кучэдалмашэш молодьож воспитыватлалташ тӱҥалэш Комсомолэц-шамычлан производствыштo ончыл йэҥ лийман, тэхникым шинчыман, тудым овладэватлыман, чыла молодьожлан самоотвэржэнэ пашам ыштымэ дэнэ примэрым ончыктыман. Чыла комсомолэц-шамыч ударник да стахановэц-шамыч улыт мо? Тидэ нэргэн шоналтыза, тунам Тэ шкэ паша ышташланда кумда корным муыда.

Тэ пэш прав улыда, молодьожын илымэ обстановко шотыштыжо тыршэда, пашадар, паша ыштымэ условий, тулэч моло вопрос-шамыч дэнэ интэрэсоватлэда. Комсомольский организатор комсомолэц-шамычын да молодьожын кажнэ кэчысэ кӱлэшлыкышт нэргэн тыршаш ок тӱҥал гын, тудо нунын илышыштым да паштэйньыштым шинчаш ок тӱҥал, тунам, тудо могай пашам ыштыман, палаш ок тӱҥал. Быт политик дэч ойыраш лийдымэ. Самырык йэҥ производствыштo гына огыл, но бытыштат воспитыватлалтэш. Быт тудын привычкыжым, навыкшым, идэйжым, повэдэньыжым формироватлаш кугу влийаньым пуа. Имэннэ бытыштэ гына ожнысо дэч кодшо, капитализмын пэрэжиткыжэ пэш шуко. Бытыштэ лийшэ „хорошо" да „плохо" нэргэн моральный шонымаш, айдэмлан чӱчкыдын общэствэнный повэдэнийыш влийатла. Садланак млайна молодьожын быт вопрос - шамыч дэч ойырлаш огэш лий.

ВЛКСМ райком бӱро члэн Трапэзников йолташ Тэндан молодьожын быт вопрос-шамыч дэнэ заниматлымыланда вурсэн. Трапэзников йолташ прав огыл. Мэмнам чылажат интэрэсоватлышаш: комсомолэц кузэ ила, кузэ тудо производствыштo пашам ышта, кузэ тунэмэш, могай тудын настройэньыжэ. Тидын дэч посна коммунистичэский воспитаньэ лийын огэш кэрт.

Тэндан задачэ—молодьожын илышышкэ мо отношэным нмэтла, чыла тидэ шотышто пашам ыштыман.

Посна комсомолэц-шамыч да молодьож коклаштэ врэдный настройэньэ ила—благодуший дэн шкэм тыпландарымаш. Илыш сай, садлан, шонат, шуко тыршаш огэш кӱл. Тыжэч бэспэчность, моктанымаш да кугэшнымаш лэктэш.

Молодьожын политичэский, культурный да производствэнный воспитаньэ вопрос-шамыч дэнэ заниматлымэ годым, мэ нунылан совэт ушэмын йэдинствэннэ социалистичэский эл улмыжым да тушман капиталистичэский эл-шамыч окружэнийыштэ улмыжым эрэак умылтарэн шогышаш улына.

Сталин йолташ комсомолэц Ивановлан шкэ вашмутыштыжо возэн:

„Нимогай „случайность" да мэмнан внэшнэ тушман-шамычын нимогай фокусышт мэмнан йамдылалтын шудымашэш авырэн ынжэ кэрт манын, войэннэ нападэньэ шучкылык ончылно пӱтынь мэмнан калыкым мобилизационно йамдылык состойаньыштэ кучаш кӱлэш...".

Комсомолэц-шамыч дэн молодьож эрэак мобилизационный йамдылык со стайаньыштэ лийжэ, да Йошкар Армий дэн Войэннэ Тэҥгыз Флот радамыш пурымэшкышт туран лӱймӧ искусство дэнэ овладэватлышт, да правил сэмын, кэч ик войэннэ спэциальностьым тунэмышт.

Лэнинский комсомолын чыла пашажэ—молодьожым социализмын тушманыштым, калыкын тушманыштым—троцкистско-бухаринский да моло фашист шпион дэн диверсант - шамычым йӧршын ужын кэртдымэшын воспитатлаш.

Ужыда, тэндан организацийда кугу огыл, но задачым, кудым тудо шуктэн шогышаш, кугу государствэнный значэньым нмэтлат.

Кузэ чыла тидэ задачэшамычым шуктэн шогман? Тэ каласэн кэртыда: мый— шкэтын; а комсомолэц-шамыч шуко, кузэ мылам молодьожын политичэский пашажым, тэхничэский учобыжым, производствэнный пашаж дэн войэннэ йамдылалтмашыжым шуктыман?

Тидэ задачэ-шамычым Тэ шкэ вий дэнэ вэлэ шукташ, шкэтын вэлэ паша ышташ тӱҥалат гын, чынжымак пашам шуктыдымашыш шуда. Комсомол **самодэйатэльный организаций, шкэ воспитатэльный организаций лийын шога.** Пашам молодьожын шкэнжын вийжэ дэнэ, **нунын дэч посна огыл, а нунын дэнэ пырльа** ыштыман. Комсомолэц-шамыч вэрч ышташ, нуным вашталташ—тидэ молодьожын коммунистичэский воспитаньым чараклымаш. Шкат пашам утларак ыштыза, но общэствэнный илышыш активнэ участвоватлаш комсомолэц дэн нэсоюзный молодьож-шамычымат шупшса. Посна комсомолэц-шамычлан простой поручэнийым пумаш гыч тӱҥалза: шкэндан бригадыштэ социалистичэский сорэвнованийым организоватлаш, молодьожын бытовой условийжым тэргаш, ГТО-лан нормо сдатлымашым организоватлаш, избиратэльный участкылаштэ бэсэдым эртараш да тулэч молат. Тидэ поручэний-шамыч тӱҥалтышыштэ изиат лийын кэртыт, но, тудым шуктымаш дэнэ комсомолэц-шамыч кушкаш да молодьожын организаторжо, тудын вожакшэ лийын воспитатлалтыт.

ВЛКСМ-ын кажнэ активный пашайэҥжэ тидын мартэ тыгайак рӓдовой комсомолэц ыльэ да шкэ пашажым изи поручэний шуктымаш гыч тӱҥалын.

ВЛКСМ-ын кажнэ члэн ончылныжо выдвигатлалташ кумда корно почмо. Шуко рӓдовой комсомолэц-шамыч, тудо чэстный да Лэнин-Сталин партийлан шкэ калыкышлан прэданнэ гын, тунэмаш тӱҥалыт гын, нэлэ дэч лӱдд-э, пашам тыршэн ышташ тӱҥалыт гын, райкомол сэкрэтарь-шамычат, да обком, крайком-шамычын руководйащий пашайэҥыштат да ЦК члэныштат лийын кэртыт.

Комсомол воспитатэльный, пропагандистский организаций лийын шога. Тидэ мэмнан дэч пашан соотвэтствующий мэтодшым трэбытла. Кычкырымаш, администратироватлымаш, нажиматлымаш дэнэ нимомат от шукто, а врэдитлэт гына.

Тугэ гынат, мэмнан радамыштэ администрироватлышэ йэҥ-шамыч эшэ пытэн огытыл. Заводской комитэтын сэкрэтарьжэ Вэдэрников йолташ да ВЛКСМ райком пашайэҥ Трапэзников йолташ, кудын дэкэ Тэ полышым йодаш кайэныда, чын огыл ыштэныт. Тыланда кузэ пэрвичный организацийым вуйлаташ сайын каласэн пумо олмэш, нуно вурсэн вашмутым пуэныт.

(МУЧАШЫЖЭ 3-шо МОГЫРЫШТО).

СЭРГО ОРДЖОНИКИДЗЭ ЛӰМЭШ (ПЭРМЬ ОЛА) ЗАВОДЫСО КОМСОРГЫН—ПЭТР ПАВЛОВИЧ КОМАРОВ ЙОЛТАШЫН ПИСЬМАЖЛАН ВЛКСМ ЦК-н ВАШМУТШО

МУЧАШ

„Комсомольский активым воспитатлымаш, ӱлнӧ шогышо пашайэӈ-шамычлан полшымаш дэнэ шкэм молан пашаӈдаш?"—шонат нинэ йолташмытлан подобный йэӈ-шамыч. Нуно кычкырмаш, административнэ нажим дэнэ ышташ ончыл гочак шотлат, а Салтыков-Щэдринын возымо „толыт—румбыкаӈдат, то—пэлэ почкалтарат, то утыждэнэ почкалтарат" манмэ йужо гэройжыла коймыштым огыт шиж.

Тыгай „воздэйствийын срэдстважэ-шамыч" дэнэ молодьожым коммунистичэский воспитатлымаш пашалан тӧрлаташ лийдымэ энгэкым вэлэ кондаш лиэш.

Вниманьым пашан эшэ ик вэлышкыжэ савыраш кӱлэш. Пэрвичный организацийын пашайэӈжэ райком дэч полшаш йодын. Тудлан полышым пуаш, кузэ ышташ туныкташ—райкомын вийакш обязанностьшо ыльэ. Но Вэдэрников да Трапэзников йолташмыт вэс сэмын ыштэныт. Тэндан пэӈгыдын йодмыда нунын дэч откликым луктын огыл. „Пуйто, мэмнам паша дэч отвлэкатлат". Пэрвичный организацийым вуйлатымашкэ тыгэ подходитлымаш чын огыл, йоӈылыш. Пэрвичный организаций дэч посна, нунын дэч кӱрылтшӧ райком—тидэ нигэлан кӱлдымӧ тыглай канцэлярий гына. ВЛКСМ-ын мэмнан чыла руководящий комитэтшэ-шамыч молодьожым вуйлаташ, пэрвичный организаций-шамычлан полшаш ышталтыныт. Тидлэч посна нунылан нимом ыштэш.

Большэвик партий, Сталин йолташ мэмнам массын йӱкшым нунын критикыштым колышташ пэӈгыдын туныктат. Вуйлатышэ массын гына туныктышаш огыл, но нунын дэчат тунэмшаш. Большэвикла вуйлатымашын ик кӱлэшан условийжэ тэвэ тыштэ. Тугэ гынат, вуйлатышэ-шамычын тыгай типшэ альэ кусаралтын огыл, нунылан комсомол массэ—„ӱлӱл чин" дэч моло огыл, нуно комсомолэц-шамыч дэк кӱшӱчын ончат, шкэныштым сулыкандымылан шотлат, тӱрлӧ сэмын шкэ личный заслугыштым утыж дэнэ кӱшкӧ нӧлтат, молодьожым колыштын огыт мошто. Тыгай вуйлатышэ-шамыч большэвик-шамычын вийышт имэнэ нунын массэ дэнэ кыл кучымаштышт, массын опытыштыжо улмым огыт умыло.

Тидым умлыдымыштлан кӧра ВЛКСМ-ын йужо активный пашайэӈжэ-шамыч скромностьтыдымо, кугэшнымаш дэнэ орланат. Мэмнан актив коклаштэ кугэшнымашэ йэӈ-шамыч улыт, нуно „чин" шкэ сэмынжак нунылан шинчымашым пуа, а сандэнэ тэорэтичэский тунэмшашым огыт аклэ.

Тыгай йэӈ-шамыч чотыш, очыний Вэдэрников дэн Трапэзников йолташмыт ушнат. Тэндан Лэнинын произвэдэнийым тунэмаш шонымыдам нуно поддэрживатлэн огытыл, дажэ шкак Тэндам издэватлэныт вэлэ. Нунын влийаньэ дэнэ Тэ ӱшанымдымэ лийын улыда: Лэнинын трудшым лудаш кӱлэш альэ ок кӱл?

Но тидлан рвэзэ лийэш ӱшанымдымэ лийаш? Большэвик партий, Сталин йолташ рэвольуционный тэорий тунэммаш—тидэ комсомолэцын свäтой обязанностьшо, манын туныктат. Тидын дэч посна настойащий коммунист лийаш ок лий, молодьож воспитатлымашым руководитлаш шоныманат огыл. „Лэнинизмым нуно огыт тунэм гын, лэнинизмым нуно обладэватлаш огыт тыршэ гын, шкэ практичэский пашаштым кӱлшӧ тэорэтичэский йамдылалтмышт дэнэ кэлыштараш нуно огыт жэлатлэ гын—пычкэмышыштэ пашам ыштымаш, ощупь дэнэ пашам ыштымаш — практичэский пашайэӈ-шамычын удэлышт тыгай. Садланак лэнинизмым тунэммаш, лэнинский учобо шуко миллионан комсомол молодьожым пролэтар диктатур дэн коммунизм духэш воспитатлаш способный лийаш кызытсэ комсомол активым настойащий лэнинский активыш савырымаштэ пэш чот кӱлэшан условий лийын шога." (И. Сталин. „О задачах комсомола", 29 октябрь 1925 ий).

Лэнинизмым тыршэн, чытымаш дэнэ тунэмаш кӱлэш. Тунэмаш вэлэ огыл, но Лэнин—Сталинын учэнийыштым тӱрлӧ тушман покушэний, тудым вольно альэ нэвольно искажатлышэ йэӈ-шамыч дэч отстаиватлэн мошташ кӱлэш.

Молодьожым туныктащлан шкаланат тунэмаш кӱлэш. Комсомол аппаратыштэ нэвэжла кэч могай кӱкшӧ постым налын шога гынат, молодьож коклаштэ нигунамат уважэньэ дэн авторитэтым налын ок кэрт.

Тэ Лэнинын сочинэнийжым пэрвой том гыч тӱӈалын порäдкэ дэнэ лудаш тӱӈалынам, манын возэда да тыгай порäдкэ дэнэ 30 томым лудын пытараш шонэда. Тыгай порäдкэ дэнэ лудмаш кэлшышэ огыл. Лэнинын произвэдэнийжэ тӱрлӧ трудностьан уло, Тэ тудын сочинэнийжым почэла лудаш тӱӈалында гын, вигак нэлылыкшым тӱкнэда. Мутлан, пэрвой томышто Лэнинын „Что такое друзья народа" и как они воюют против социал-дэмократов?" пашажэ пуртымо. Тидэ паша лудшо дэч шуко йамдылалтмашым йодэш.

Лэнинын произвэдэнийжым историчэский послэдоватэльность дэнэ тунэмаш шонэда гын, партий историйын пэрвой пэриодшым (1883—1901 ий) тыгай паша-шамыч гыч тӱӈалаш лийэш: „О стачках" (II том), „Задачи русских социал-дэмократов" (II том) „Протэст российских социал-дэмократов" (II том), „Пятидэсятилэтие падения крэпостного права" (XV том). Лэнин, Сталинын избраннэ произвэдэнийжэ-шамыч однотомникшым, тугак Лэнинын избраннэ произвэдэний двухтомникшым, кушко кӱлэшан трудшо-шамыч пурэныт—мутлан: „Что дэлать", „Двэ тактики социалдэмократии в дэмократичэской рэволюции", „Государство и рэволюция", „Вэликий почин", „О нашэй рэволюции" да молымат кучылташ лийэш. Лэнинын шуко вопрос дэнэ тӱрлӧ лудшылан кэлшышэ да тӱрлӧ жапыштэ возымо произвэдэнийым муаш лийэш, мутлан, государствэ нэргэн вопрос дэнэ основной пашажэ „Государство и рэволюция", утларак попульарнэ Лэнинын 1919 ийыштэ Свэрдловский унивэрситэтыштэ слушатэль-шамычлан лудмо „О государствэ" лэкцийжэ уло. Тэ кугун йамдылалтмаш дэнэ огыда обладэватлэ гын, Гланда, конэчнэ, эн ончычак тидэ лэкцийым тунэмаш куштылго, а вараракшэ „Государство и рэволюция"-м тунэмаш пижман.

Комсомолэц-шамычлан настольный книга Сталин йолташын „Вопросы Лэнинизма"-жэ лийаш кӱлэш. Тидэ вэличайший пашаштэ Сталин йолташ Лэнинын учэнийжым развиватла.

„Вопросы лэнинизма"-м Сталин йолташын 1924 ийыштэ Свэрдловский унивэрситэтыштэ лудмо „Об основах лэнинизма" лэкцийжэ дэнэ почылтэш. Тидэ лэкцийыштэ Тэ лэнинизмын чыла тӱӈ проблэмэ вийанмашыжым исчэрпывайущо раш ончыктымаш дэнэ муыда.

Тланда, Комаров йолташ, иктаж могай палышэ йолташ дэч йодаш кӱлэш, тудо Тэндан йамдылалтмашда гыч Лэнинын произвэдэнийжым кужэч тунэмаш тӱӈалаш каӈашым пуа да лудашлан программым ышта ыльэ.

Тэ чын корнышто улыда. Тэндан ыштымэ пэрвой тошкалтышда чыла сайлан шотлымым заслужитла.

Тыгэ лэктэш, болтун Тэ огыдал, а тудо, кӧ Тэндам заслужитлыдэ тидлан титакла.

Тланда умбакыжат Лэнин-Сталин партийын пашажэ вэрч кучэдалмашэ сэӈымшым жэлатлэна!

ВЛКСМ Цэнтральный Комитэт.

КАРПУХИН В., АФАНАСЬЭНКО Н., АФАНАСЬЭНКО А., АБРАМЭНКО Ж. ЙОЛТАШМЫТЫН ВЛКСМ ЦК-ш ПИСЬМАШТ

Косарэв йолташ, мэ Жлобинский районысо Пэрэвицкий кыдалаш школышто тунэмына да Молодьожын Лэнинский Коммунистичэский Ушэмышкыжэ пурнэна. Но комсомол радамыш пуршашлан вэрч, мэ шуко жапым йомдарэн улына, а шкэнан цэльышкына шуын огына кэрт. Тэвэ ындэ ЛКСМБ Буда-Кошэльовский райком пэлэнсэ Забабский комсомольский организацийыш мэмнан йодмашым пумыланна кок тылзат пэлэ шуын.

Пытартышлан 1938 ий 25 фэвральыштэ мэмнам закрытый комсомольский погынымашыш ӱжыч. Забабский комсомольский организацийын комсоргшо Гаврилэнко мланна каласыш: „ЛКСМБ Буда - Кошэльовский РК-ын сэкрэтарьжэ Тур йолташ тэндам комсомолыш пурташ кӱштэн огыл. Пэрэвицкий школ пэлэн комсомольский организаций уло, значит тушанак комсомолышкат пурыза". Мэ Турын кӱштымыжӧ чын огыл манын шотлэна. Мэ Бура-Кошэльовский район Забабский йал совэт Хмэльный сэлаштэ, „Большэвик" колхозыштӧ илэна, комсомольский организацийым „Большэвик" колхоз пэлэн организоватлаш шонэна. Мэмнан молодьож шуко уло, нунылан паша дэч йара жапым нигушан эртараш. Мланна умландараш йодына: ЛКСМБ Буда - Кошэльовский РК-ын сэкрэтарьжэ Тур йолташ чын ыштэн мо?

Мэмнан адрэс: Буда-Кошэльовский район, Забабский йал совэт, „Большэвик" колхоз, Карпухин Василий Фэдорович.

Йодшо-шамыч: Карпухин Василий, Афанасьэнко Николай, Афанасьэнко Алэксэй, Абрамэнко Жорж.

КАРПУХИН В., АФАНАСЬЭНКО Н., АФАНАСЬЭНКО А., АБРАМЭНКО Ж. ЙОЛТАШМЫТЛАН ВЛКСМ ЦК-н ВАШМУТЫШО

Пагалымэ йолташ-шамыч!

Тэ Бэлорусский ССР Буда-Кошэльовский районысо комсомольский организацийын начар вуйлатымышт ӱмбак ВЛКСМ Цэнтральный Комитэтыш жалобым пуэн улыда. Тэ йодыда: Тэндан шкэндан колхозэш комсомольский организацийым ышташ полшыдымо ЛКСМБ районный комитэтын сэкрэтарьжэ Тур йолташ чыным ыштэн мо?

Вашмут иктэ гына лийын кэртэш: районный комитэтын сэкрэтарьжэ Тур йолташ йӧршэшат чын ыштэн огыл.

Комсомол Лэнин дэн Сталин, большэвик-шамычын партийжэ дэнэ ышталтын да тудын коммунизм паша вэрч чыла кучэдалмаштыжэ полышкалшыжэ лийын шога. ВЛКСМ шкэ радамышкыжэ ончыл совэт молодьожым ушэн шога. Тушко тыгай самырык йэӈ-шамыч пурэн шогат: кӧ родиным тушманжэ - шамыч ваштарэш лӱддэ кучэдалаш йамдэ, кӧ большэвик партий дэн совэт властьлан бэззавэтнэ прэданный. Совэт молодьожын тидэ ончыл отрäдшэ дэк ушнаш—мэмнан элын шуко дэч шуко рвэзэ дэн ӱдыр-шамычын шонымашышт.

Совэт Ушэмын чыла луклаштыжат шуко тӱрлӧ общэствэнный организаций-шамыч улыт, тушко молодьожлан пураш корным кумдан почмо. Тыгай организаций-шамычлан шотлалтыт: Осоавиахим, МОПР, РОКК да молат. Молодьож политичэский, войэнэ-спортивный, научный, драматичэский да моло кружоклаштат заниматлэн кэртэш. Тидэ организаций дэн кружоклаштэ тудо общэствэнный дэйатэльностьыш ушалтэш, шинчымашым налаш да шкэ канышыжым культурно эртара.

Молан самырык йэӈ-шамыч Лэнинский Коммунистичэский Молодьожын Ушэмышкыжэ пураш тыршат?

Самырык йэӈ - шамыч Лэнинский комсомолышто чынымак шкэ политичэский вожакыштым ужыт, кудо большэвик партий, тудын Сталинский Цэнтральный Комитэтшэ вуйлатымэ почэш, нунын кокла гыч большэвик - шамычым, коммунизмын активный строитэльжэ-шамычым воспитатла.

Самырык пашазэ, колхозник, тунэмшэ, служышо комсомолыш тидлан пураш тыршат: добровольный да сознатэльный дисциплинэ дэнэ ушымо да пэӈгыдэмдымэ коллэктивыштэ, кушто кажнэ йолташ поддэржкым да полышым муэш, тудо большэвик партий да совэт властьлан коммунистичэский общэствым ышташ сайынрак полшэн кэртэш.

Сталин йолташ, колхозник-ударник-шамычын 1-шэ Всэсоюзный сйэздыштыжэ выступатлымыла, ойлэн:

„Молодьож—мэмнан ончыклыкна, мэмнан ӱшанна, йолташ-шамыч. Молодьож мэмнам, шоӈго-шамычым, вашталтышаш. Тудо мэмнан знамьынам сэӈымаш мучашыш шумэш наӈгайэн шуктышаш... Тудо тошто груз дэч эрыкан да тудо лэнинский завэт-шамычым моло дэч куштылгын усвоитла.

Имэннэ тидланак молодьож лэнинский завэт-шамычым куштылгын усвоитла, имэннэ тидланак тудо почэш кодшо - шамычым, тайныштшэ-шамычым ончык наӈгайаш призватлалтын. Чын, тудын шинчымашыжэ ок ситэ. Но шинчымаш—

(МУЧАШЫЖЭ 4-шэ МОГЫРЫШТО).

61

КАРПУХИН В., АФАНАСЬЭНКО Н., АФАНАСЬЭНКО А., АБРАМЭНКО Ж. ЙОЛТАШМЫТЛАН ВЛКСМ ЦК-н ВАШМУТШО

МУЧАШ

наживной паша. Тачэ нуно укэ улыт, эрла нуно лийыт. Сандэнак задачэ тыштэ шога, тунэмаш да эшэ ик кана лэнинизмлан тунэмаш. Комсомолэц да комсомолка йолташ-шамыч! Большэвизмым тунэмза да тайныштшэ-шамычым ончык нангайза! Шагалрак болтатлыза, пашам утларак ыштыза—вара тэмдан пашада чынжымак лэктэш!“

Тудо, кӧ Лэнин комсомол радамыш пура, шкэ ӱмбакыжэ обӓзанностьым налэш: лэнинизмым тунэмаш, чыла шкэ пашам, чыла шкэ вийым общий пашалан пуаш, почэш кодшо-шамычлан мэмнан родинын ончыл йэнжэ лийаш полшаш.

Нинэ обӓзанность-шамычлан кажнэ самырык йэҥын вийжэ шута мо? Да, тудо шкэ илышыжым Лэнин-Сталин партий пашалан пуаш рэшитлэн гын, тудын мутшо паша дэч торлэн ок шого гын, тыгай годым вий тичмашыньэк сита.

Лэнинский комсомол молодьож дэч авырналтын ок шого, а мӧҥгэшла—тудын дэнэ эрэак кылым кучэн шогымаштэ, шкэ радамжэ-шамычым чарныдэ молодьожын ончыл ужашыжэ дэнэ йэшарэн шогымаштэ шкэ вийжым ужэш. Молодьожын кумда слойжо дэнэ чарныдэ кыл кучымаш дэч посна тудын коммунистичэский воспитаньэ задачыжым шукташ огэш лий. Сандэнак комсомол молодьожын йӱкшым колыштдымо шкэ пашайэҥжэ-шамыч дэк чыташ лийдымын относитла.

Тыгэ каласаш гын, тыгай вуйлатышэ-шамыч мэмнан альэ улыт. Нуно комсомолыш пуртымо годым молодьожлан строгий политичэский экзамэн-шамычым ыштылыныт, йодмаш-шамыч ончымашым чыташ лийдымын кужун шуйат, молодьож дэнэ кутырмашым, тудо нунын дэк обращатла гын, жапым йомдарымашлан шотлат. Нинэ чиновник-шамыч, вольно альэ вольно огыл, молодьожым комсомол дэч ойрат.

Тэндан письмада гыч койэш, ЛКСМБ Буда-Кошэльовский райкомын сэкрэтарьжэ Тур йолташ Тэндан йодмашда дэк чын огыл, бэздушно относитлэн. Тэндан йодмаш-шамычда кок тылзат утла забабский комсомольский организацийын комсоргшо дэнэ кийэн. Тидын дэч вара тэндам закрытый комсомольский погынымашыш ӱжыныт но, комсомолыш пуртымо нэргэн йодмашым тыштат ончэн огытыл. Тидэ волокитым корангдымэ олмэш, райком сэкрэтарь йодмаш-шамычым вэс комсомольский организацийыш колташ кӱштэн.

Тыгэ лэктэш, РК сэкрэтарь Тэндан комсомол радамыш пураш шонымашдам шукташ полшэн огыл вэлэ огыл, но тидлан мэшайэн.

Молодьож дэк тыгэ относитлаш—Лэнинский комсомоллан чуждый.

Тур йолташлан кузэ ыштыман ыльэ?

Тудо Тэндан дэнэ шкэ кутыраш, варажым „Большэвик“ колхозыш райком прэдставитэльжым колташ, тудлан вэрыштэ комсомолыш пураш шонышо молодьожым палэн налаш да тудлан у пэрвичный комсомольский организацийым ышташлан кӱлэш полышым пуаш обӓзан ыльэ.

Шукэртэ огыл ВЛКСМ ЦК-н V плэнумжо лийын, тудо молодьожлан комсомолыш пураш мэшайышэ чыла чаракым корангдаш трэбоватлэн. Плэнум рэшитлэн:

„4. Пэрвичный организаций укэан кӧлхозласэ, прэдприйатийласэ да учрэждэньыласэ молодьож дэч ВЛКСМ-ыш пурымо нэргэн йодмашым комсомолын иктаж могай лишнэ улшо пэрвичный организацилаштэ кызыт мартэ улшо ончымаш порӓдкым вашталташ.

Установитлаш: пэрвичный организаций укэ улмо вэрлаштэ комсомолыш пурымо нэргэн йодмаш вийгак ВЛКСМ райкомышто альэ (кушто комсомол райком укэ) горкомышто ончалтэш“.

Мутат укэ, тыгай годым индивидуальный пуртымашын испытанный большэвистский принципшэ аралалтэш.

Комсомол чыла колхозлаштат пэрвичный комсомольский организаций лийжэ манын тырша. Тыгай организаций-шамычым кажнэ колхозлаштэ ыштымаш молодьожым чумыра, тудлан колхозын пашаштыжэ сайынрак участвоватлашыжэ шкэ тунэмашыжым да канышыжым сайын организоватлашыжэ полша. Шкэндан колхозэш комсомольский организацийым ышташ шонымашда тичмашыньэк законный.

Тэндан письмада гыч койэш: Тэ комсомолэц огыдал гынат, комсомолын задачыжэ-шамычым райком сэкрэтарь дэч утларак умылэн улыда.

ВЛКСМ Цэнтральный Комитэт Тэндалан комсомол пашайэҥ-шамычын ситыдымашыштым критиковатлымланда да нинэ ситыдымаш-шамычым тӧрлаташ пэҥгыдын тыршымланда таум ышта. Молодьож комсомольский организаций да нунын пашайэҥжэ-шамычын йоҥылышыштым кунар смэлырак критиковатлаш тӱҥалэш, комсомолын радамжэ-шамыч утларак бойэспособный лийыт, мэмнан ончылан большэвик партийын, мэмнан учитэль Сталин йолташын шындымэ задачыштым, мэ сайынрак шукташ тӱҥалына.

ВЛКСМ Цэнтральный Комитэт.

ВЛКСМ ЦК плэнумын рэшэнийжым тӱрыс рэализоватлаш

Тидэ кэчылаштэ Оршанкэ ВЛКСМ райкомын плэнумжо эртыш. Плэнум райкомол сэкрэтарь Бадьин йолташын Х-шо районный конфэрэнций дэч вара ыштымэ пашажэ нэргэн отчотшым колышто.

Комсомол организаций отчотный жапыштэ шуко сэҥымашым ыштэн. Район организаций 296 комсомолэцлан кушкын. Нунын коклаштэ 80 ӱдыр. 12 у пэрвичный комсомол организацийым организоватлымэ. 400 йэҥлан пионьэр организаций кушкын. Кызыт комсомол организаций радамыштэ 665 йэҥ шотлалтэш.

Комсомол организаций дэн пионьэр-шамыч Лэнин-Сталин партий вуйлатымэ почэш СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ жапыштэ кугу пашам ыштэныт. Нуно Сталинский Конституций дэн избиратэльный законым туныктэн шогэныт да коммунист дэн бэспартийнэ-шамыч блокын кандидатышт вэрч агитацийым шарэныт. Участковый избиратэльный комиссийыштэ члэнлан да агитаторлан 190 комсомолэц пашам ыштэн. Окружной Избиратэльный комиссий составыштэ 3 комсомолэц лийыныт. 5392 избиратэль-шамыч дэнэ вопрос дэн отвэт пумо 20 касым, 66 художэствэннэ самодэйатэльность касым эртарымэ, 77 пырдыж газэтым лукмо.

Избиратэльный кампаний жапыштэ утларакшым Упшо комсомол организаций (комсорг—Домрачэв), Кучкинский — Царэгородцэв, кыдалаш школ (комсорг—Шэвньаков) организаций-шамыч пашам сай ыштэныт.

Комсомол актив кокла гыч сай комсомолэцым руководьащэ пашаш выдвигатлымэ. Комсомолэц Алэксэйэв Йэпийым район прокурорлан, Вӓзниковым райисполкомын кадр отдэл вуйлатышылан, Ивановым дэтдом дирэкторын политик паша дэнэ замэститэльжылан, Мансурова Валэнтинам райкомолын пионьэр отдэл вуйлатышыжлан выдвигатлымэ.

Сай паша дэнэ пырльа ситыдымаш-шамычат шуко улыт. Комсомол организаций шкэ радамжым калык тушман-шамыч дэч эрыкташ вараш кодын тӱҥалын. Садланак калык тушман-шамыч комсомол организацийыштэ тушман пашам ыштылыныт. Калык тушман-шамыч Тимаков (ожсо роно инсспэктор), Шишкин (райзо вуйлатышын замэститэльжэ) йал озанлык дэч вольык ашнымаштэ врэдитлэныт.

Комсомол организаций шкэ радамжым эрыктымэ годым йоҥылышымат ыштылын. Комсомолэц Дудин дэн Свэтлаковам буржуазнэ националист Ситниковын клэвэтатлымэ матэриалжэ почэш комсомол гыч йоҥылыш лукмо ыльыч. Кызыт нуным восстановитлымэ. Тыгай йоҥылыш луктэдымаш шуко лийэдэн. Комсомол организаций ВЛКСМ ЦК V плэнумын пунчалжым шуктымаштэ альэ начар кучэдалэш. Тачэ мартэ райкомолышто 23 йодмаш ончыдэ кийа.

Райкомол ӱдыр-шамыч коклаштэ пашам начар ышта. Ӱдыр-шамычым комсомол радамыш шупшмаш паша ок ышталт.

Районышто 45 политкружок, тушто чылажэ 831 слушатэль, (нунын кокла гыч 221 йэҥжэ нэсойузно молодьож) шотлалтэш. Но шуко пэрвичный организацийлаштэ политзаньатий 2 тылзэ жап дэнэ лийын огыл.

Комсомол организацийын кызытсэ задачыжэ—калык тушман шамычым вож гычак куклэн пытараш, ВЛКСМ ЦК плэнумын рэшэнийжым тӱрыс рэализоватлаш, кажнэ колхозышто пэрвичный комсомол организацийым организоватлаш.

ВЛКСМ райком сэкрэтарь Бадьин йолташым МТС-ыш паша ышташ отозватлымэ дэнэ плэнум райкомол сэкрэтарьлан А. Е. Иванов йолташым сайлэн.

Ситнов Н. В.

Войэнный школыш пураш йамдылалтман

Тэний 1-шэ апрэль гыч 1-шэ август мартэ сухопутный войэнный школлашкэ тунэмаш пурымо нэргэн йодмаш-шамычым налмаш эртаралтэш. Войэнный школлашкэ пураш молодьожын йодмашыжэ кугу. Сандэнак Марий АССР-ын Войэнный Комиссариатыш кэчэ йэда йодмаш-шамыч пурат.

Но мэмнан рэспубликыштэ тидэ паша сайын кайа манаш ок лий. Кызыт альэ тидэ пашам сайынжэ иктат ок вуйлатэ, самотьок шот дэнэ гына кайа. Молодьожым войэнный школыш налмаштэ кодшо ийыштат комсомольский, профсойузный да моло организаций-шамычат начарын полшэн шогышт.

Кызыт тидэ пашам комсомол организаций-шамычлан шкэ кидышкышт налман. Молодьож коклаштэ войэнный училищыш пурымо нэргэн умылтарымашым колташ кӱлэш. Мэмнан войэнный школлашкына родиналан прэданный, образованный, физичэский таза йэҥ-шамычым колташ тыршыман.

Тунэмаш пураш шонышо-шамычлан кызытак йамдылалташ пижман.

И. Н. Никитин.

Политико-воспитатэльный пашам сайэмдыман

Шэрнур сэльпо пэлэнсэ комсомол организаций пытартыш жапыштэ шкэ пашажым йӧршэш луштарэн. Комсомол погынымаш пэш шуэн лийэш. Альэ мартэ ВЛКСМ ЦК V-шэ плэнумын рэшэнийжым тунэмаш тӱҥалмэ огыл. Комсомолэц, тугак нэсойузно молодьож коклаштэ нимогай политико-воспитатэльный паша ок колталт. Политико-воспитатэльный паша укэ дэнак комсомол организаций ок куш. Комсомол организацийыштэ кызытат 6 йэҥ вэлэ. 1938 ийыштэ комсомол радамыш ик йэҥымат пуртымо огыл.

Посна комсомолэц-шамыч ВЛКСМ уставым пудыртылыт. Тэвэ комсомолэц Кохлов комсомол билэтым йомдарэн, ала кунар ий годсэк комсомол взносым тӱлэн огыл. Политучобыш тунэмаш ок кошт. Комсомол организаций сэкрэтарь Гужавин организацийыштэ политико-воспитатэльный пашам сайэмдаш ок кучэдал.

М. Йаныш.

ХРОНИКЭ

—СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум А. В. Бакулин йолташым путэй сообщэний Калык Комиссар обӓзанность дэч утарэн да Нэлэ промышлэнность Калык Комиссар **Л. М. Каганович** йолташым совмэститэльствэ дэнэ путэй сообщэний Калык Комиссарлан шогалтэн.

* * *

—СССР Вэрховный Совэт Прэзидум **Ф. Раскольниковым** СССР-ын Болгарийсэ полномочный прэдставитэльжэ обӓзанность дэч утарэн.

* * *

СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум **Н. И. Пахомов** йолташым Вӱд транспорт Нарком обӓзанность дэч утарэн да Внутрэннэ паша Калык Комиссар **Н. И. Иэжов** йолташым совмэститэльствэ дэн Вӱд транспорт Калык Комиссарлан пэҥгыдэмдэн.

Отв. редактор—**Г. М. ЭРСКИЙ.**

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90. | Упол. Главлита Мар. АССР А—390. Тираж 3000 экз. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата. Из-во „Марий Коммун“.